

Årsrapport for

Landbrukskontoret i Lillehammer- regionen

2022

Seterdrift med geiter på utmarksbeite, Holmsetra i Øyer kommune, foto: Landbrukskontoret

Innledning	2
Aministrasjon	2
Samarbeid og samhandling	3
Fokusområde 1: Landbrukets satsing innen klima og miljø	4
FORVALTNING	4
UTVIKLINGSARBEID	5
Fokusområde 2: Landbrukets ressursgrunnlag.....	7
FORVALTNING.....	7
UTVIKLINGSARBEID	10
Fokusområde 3: Landbrukets næringsvirksomhet.....	12
FORVALTNING.....	12
UTVIKLINGSARBEID	12
Fokusområde 4: Landbrukets rolle i samfunnet	14
FORVALTNING.....	14
UTVIKLINGSARBEID	16
STATISTIKK – 2022, tall fra 2021 i parentes	17

Innledning

Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen er felles for Gausdal, Lillehammer og Øyer kommuner. Kontoret ble interkommunalt i 2004, og ny avtale ble fornyet i 2019. Gausdal er vertskommune for kontoret.

Kontoret har ansvaret for landbruks-, vilt- og utmarksforvaltningen i kommunene, og skal bidra til næringsutvikling innen fagområdene. Videre deltar kontoret i kommunenes samfunns- og næringsutviklingsarbeid, herunder plansaker, strategiske næringsplaner og ulike temaplaner.

Årsrapporten er bygget opp innunder de fire fokusområdene i Landbruksplan for Lillehammer-regionen 2021-2025. Planen brukes aktivt i kontorets virksomhet og satsingsområder. Forvaltningsoppgaver og utviklingsarbeid er beskrevet innunder de gjeldende målene. Statistikk er samlet i et eget kapittel.

Aministrasjon

Regnskap for 2022 viste et overskudd på kr 364 000, som ble overført til landbrukskontorets driftsfond. Årsaken til overskuddet var vakanser som følge av bl.a. utskifting av personell. Det ble ved årsoppgjøret utført en tilbakebetaling til eierkommunene på totalt kr 184 000.

Landbrukskontoret har i 2022 hatt 10 fast ansatte fordelt på 8,3 årsverk. Nærværprosenten hadde i 2022 et gjennomsnitt på 97,5 % (2021: 91,2 %). Organisering av arbeidet er styrkebasert med fokus på kompetanse, fleksibilitet og robusthet. De ansatte er inndelt i to team; Jordbruk og Skog/Utmark/Vilt, med jevnlig møter for samhandling, oppdatering og planlegging av utviklingsarbeid.

Hovedandelen av oppdragsporteføljen er tildelte oppgaver gitt i samarbeidsavtalen mellom eierkommunene og delegert vedtaksmyndighet gitt i kommunenes delegeringsreglement. Utviklingsarbeid er tatt inn som del av den faste porteføljen og inkluderer nettverksbygging og bruk av møtearenaer, samt prosjekter finansiert gjennom midler fra stat og fylke. Sistnevnte ettersom landbrukskontorets ramme er basert på lønns- og driftsmidler.

Samarbeid og samhandling

Som fagenhet for landbruk bidrar landbrukskontoret med fagstøtte for andre tjenesteområder i kommunene. Dette innebærer m.a. bidrag i behandling av byggesaker tilknyttet gardsbruk eller i LNF-områder, og ved behandling av arealplaner. På den måten bidrar landbrukskontoret til at landbrukets rolle og interesser blir belyst og drøftet i saker etter andre regelverk som plan- og bygningsloven.

Gjennom samarbeidet på tvers av fagområder og kommuner har landbrukskontoret et løpende fokus på forbedring, både av samarbeidsrutiner, intern kommunikasjon og faglige avklaringer. Kontoret er representert i hvert av de tre kommunenes planforum, og denne samhandlingsarenaen har gitt de ulike fagenhetene.

Eierkommunene har gjennom bl.a. arbeidet med landbruksplanen tydeliggjort forventninger til landbrukskontorets arbeid med næringsutvikling innenfor landbruksområdet. Det er etablert et godt samarbeid både med de respektive plan- og byggesaksmyndigheter, Lillehammer-regionen Vekst og Skåppå for felles samordning og veiledning overfor gardgründere. Erfaring tilsier at god samordning og felles møteplasser bidrar til de gode historiene innen eksempelvis lokalmatsatsingen.

Landbrukskontoret har faste møter med skogeierlag og faglag i regionen, for utveksling av informasjon og innhenting av innspill til bl.a. utviklingsarbeid. Innen flere av arbeidsfeltene er fjellstyrene en samarbeidsaktør med kontoret. Det er etablert samarbeid med andre landbrukskontor i Innlandet, og kontoret har god dialog med Statsforvalteren i Innlandet og Innlandet fylkeskommune.

*Stormskader i skog, Lillehammer kommune,
foto: landbrukskontoret*

Fokusområde 1: Landbrukets satsing innen klima og miljø

MÅL: Landbruket i Lillehammer-regionen skal ha en bærekraftig og klimanøytral produksjon

Landbrukets rolle med tanke på forurensning, utslipp av klimagasser, men også klimaløsninger er løftet frem i planen.

FORVALTNING

Landbrukskontoret administrerer flere miljøvirkemidler, og har en rolle som pådriver og veileder for næringa. Flere av de lovpålagte oppgavene bidrar til oppfyllelse av dette målet i landbruksplanen.

SMIL

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) handler om å gjennomføre miljøtiltak utover det som forventes av vanlig jordbruksdrift. Formålet med SMIL er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket.

Tildelt pott med SMIL-midler i 2022 var en liten økning fra 2021. Prosjektene som fikk tildelt midler i 2022 bestod av enkle driftstiltak på setre med aktiv setring, verneverdige bygninger, kartlegging av biologisk verdifulle areal og oppstart av gruppe for bekjemping av kjempespringfrø.

NMSK

Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) forvaltes av kommunen og strategien for tildeling av midlene rulleres årlig. For tilskuddsbevilgning på miljø er formålet å ivareta og videreutvikle miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skog. I 2022 ble det innvilget 7 søknader til bevaring av miljøverdier i skog. Dette kom som oppfølging av revidering av miljøregisteringer i skog etter at nye skogbruksplaner ble ferdigstilt høsten 2021.

Tilskudd til klimatiltak i skogbruket

Fra 2016 har det blitt gitt tilskudd til klimatiltak i skogbruket. For 2022 ble det gitt tilskudd til tettere planting og til suppleringsplanting. Dette for å sikre optimal utnyttning av skogens evne til å binde CO₂. Etter en nedgang i utbetaling av tilskudd over denne ordningen i 2021, grunnet tilgang på utenlandsk arbeidskraft for å utføre planting, var nivået i 2022 på lik linje med årene før 2021.

Hogst i vernskog

Vernskog er skog som har som funksjon å verne nedenforliggende arealer mot kaldluft fra høyereliggende områder eller mot skred og ras. Dette kan dreie seg om: vern av bebyggelse og infrastruktur mot ras og flom eller vern av annen skog eller dyrket mark mot værutsatt klima. Hogst i vernskog er meldepliktig til kommunen og regulert i egen forskrift. Aktivitet i vernskog henger ofte sammen med sortimentpriser.

Tilskudd til investeringstiltak i beiteområder

Tilskudd til investeringstiltak i beiteområder er midler som bidrar til å legge til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark.

Det ble i 2022 søkt på tiltak som gikk på nye sanke – og skilleanlegg, sperregjerder og saltsteinsautomater, og utbedring av ferist. De siste tre årene har antallet ligget ganske jevnt på rundt 10 søknader for regionen. Det er også i hovedsak de samme tiltakene som det søkes støtte til, men det har vært en økning innen elektronisk beitestyring og el-felåser.

RMP

Regionalt miljøprogram (RMP) skal stimulere til å ta ekstra miljøhensyn eller ta vare på miljøverdier, som blant annet utsatt jordarbeiding, miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel og bruk av fangvekster.

De aller fleste søknader om regionalt miljøtilskudd leveres elektronisk, noe landbrukskontoret bistår mange søkere med. Kontoret har innført ordning for timebestilling av bistand under hver søknadsomgang. Kontoret har innført rutine for å kontakte alle søkere fra foregående år, som ikke sender inn ny søknad.

Hvert år kontrolleres minst 5 % av søknadene. Det er landbrukskontoret som plukker ut de foretakene som skal kontrolleres utfra en kontrollplan. Det ble i 2022 gjennomført både dokumentkontroller og stedlige kontroller.

Utbetalt tilskudd økte med 36 % i 2022. Økningen skyldes blant annet satsen for tilskudd til seterdrift som økte med 30 000 kr per seter for drift i 6 uker eller mer. Det var også en økning i antall foretak som søkte om miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel.

Tilskudd til drenering

Tilskudd til drenering av jordbruksjord er midler som kan gi god miljøgevinst ved bl.a. redusert utslipp av lystgass. I 2022 fikk Lillehammer-regionen tildelt omtrent det samme beløp som de siste årene. Som tidligere år var potten rikelig, men antall søknader viser en tendens til at flere ønsker å sette i stand dårlig drenert jord. Ett større dreneringsprosjekt gjorde at det ble innvilget ca. 100 000 mer i tilskudd til drenering av jordbruksjord i regionen i 2022 enn det er gjort de siste tre årene.

Motorferdsel i utmark og vassdrag

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (Motorferdselloven) med tilhørende forskrifter har som formål å ut fra et samfunnsmessig helhetssyn regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet. Alle saker skal vurderes etter Naturmangfoldloven for vurdering om økosystem kan påvirkes pga. det omsøkte tiltakets samlede belastning.

I 2022 vedtok kommunestyrene i Gausdal og Øyer egne retningslinjer for saksbehandling av søknader innen motorferdsel, og vedtaksmyndighet ble samtidig delegert til landbrukskontoret. Landbrukskontoret har ikke saksbehandlingsoppgaven innen motorferdselregelverket for Lillehammer kommune.

UTVIKLINGSARBEID

Det finnes mange tilskuddsordninger innen klimatiltak i landbruket, og det har vært et prioritert område for informasjonsarbeid utad til gårdbrukerne. I tillegg har det vært søkt om prosjektmidler for kompetansehevede tiltak gjennom utviklingsarbeidet.

Møteserie klimavennlig driftspraksis

Landbrukskontoret arrangerte en møteserie på 3 møter om klimavennlig driftspraksis, med temaene regionalt miljøprogram, solenergi og planlegging av vekstsesong. Møteserien ble finansiert med midler fra Statsforvalterens klima- og miljøprogram (KMP). Temaene for møtene ble valgt ut fra mål om klimanøytralt landbruk i Landbruksplan i Lillehammer-regionen, i samråd med faglagene i regionen. På to av møtene var også lokale foretak foredragsholdere, for å gi en lokal forankring. Det var godt oppmøte på alle tre møtene, med gode diskusjoner underveis. Landbrukskontoret var møteleder på alle tre møtene, samt bidro med foredrag på to av møtene.

Klimakalkulator i ammekuproduksjon

Prosjektet var en oppfølging fra utprøving av klimakalkulator i mjølkeproduksjon, gjennomført i 2021. Tre ammekuprodusenter deltok som pilotbønder, én fra hver kommune, som fikk klimarådgivning via norsk landbruksrådgivning. Det ble avholdt felles oppstartsmøte, enkeltvis rådgivning og et åpent møte til slutt med erfaringsdeling fra de tre pilotbøndene. Det ble gjennom prosessen oppdaget flere forbedringspunkter av verktøyet som ble spilt inn til utviklerne av klimakalkulator. Prosjektet ble finansiert med midler fra Statsforvalterens klima- og miljøprogram (KMP).

Kurs i bio- og solenergi

Som et ledd i satsningen på fornybar energi arrangerte landbrukskontoret i samarbeid med Sør-Gudbrandsdal skogeierområde et kveldskurs i bio- og solenergi. Energigården AS var kursholder. Kursopplegget var delfinansiert av Statsforvalteren i Innlandet, rentemidler og brukerbetaling. Det var deltakere fra alle tre kommunene, samt fra Ringeby. Kurset bestod av en teoridel og besøk på en gard med flisfyringsanlegg i Øyer.

Prosjekt Lønnsom og klimavennlig utnyttelse av gardens ressurser

Prosjektet ble startet opp i 2022 gjennom midler fra Statsforvalterens fjellandbruksmidler, og har en varighet ut 2025. I begrunnelsen for tildelingen har Statsforvalteren lagt vekt på målsettinger om bærekraft og verdiskaping i Landbruksplan for Lillehammer-regionen.

Prosjektet er delt i to satsingsområder:

- 1. Klima- og investeringsøkonomi ved etablering av satellittlager for husdyrgjødsel i tilknytning til jordbruksarealer i fjellet.** Formålet er at gardbrukerne skal gjøre bevisste og riktige valg og ha bedre forutsetninger for en god investeringsøkonomi, samtidig som næringa bidrar til lavere klimautslipp og en miljøvennlig produksjon. Det er også viktig å bidra til økt matforsyningsberedskap gjennom bedre utnyttelse av fjellarealene.
- 2. Bærekraftig foredling og bruk av lokale tømmerressurser.** Fokuset er på den lokale tradisjonen for gardssagbruk og hvordan en kan utnytte gardens egne skogressurser på en lønnsom og bærekraftig måte.

Gausavassdraget – prosjekt SABICAS

SABICAS er et forsknings- og samarbeidsprosjekt mellom en rekke partnere som jobber med forskning, forvaltning og naturmangfold. Landbrukskontoret deltar med representant inn i forskningsprosjektet knyttet til Gausavassdraget. Prosjektet har som målsetting å finne aktuelle områder langs vassdraget som kan restaureres eller forbedres mht. økologisk tilstand ved bruk av naturbaserte metoder. Arbeidet har særlig fokus på kantsoner hvor bl.a. miljøpåvirkning fra landbruket har stor betydning, og videreføres i 2023.

Bekjempelse av fremmede arter

Fremmede arter kan påføre naturen skade gjennom at naturlige arter fortrenses, at de krysser seg med naturlige arter eller at de bringer inn parasitter eller sykdom. Landbrukskontoret prioriterer informasjonsarbeid innen dette feltet for at hageeiere, landbruket og kommunene sammen slutter opp om både å bekjempe og forhindre spredning av fremmede arter, som eksempelvis kjempespringfrø. I 2022 ble det gitt midler fra Statsforvalteren til bekjempelse av kjempespringfrø på Jorekstad, samt midler til opptrykking av infobrosjyrer utarbeidet av kontoret til utdeling i regionen.

Fokusområde 2: Landbrukets ressursgrunnlag

Landbruket i Lillehammer-regionen skal ha ansvarlig og bærekraftig bruk av sitt ressursgrunnlag for å sikre verdiskaping, sysselsetting og aktive gårder i alle størrelser.

De naturbaserte landressursenes rolle for landbruket synliggjøres i dette fokusområdet. I dette ligger dyrkamark, innmarksbeite, utmarksbeite, produktiv skogsmark og vann, men også bygninger, veier, gjerder, grøfter og ledningsnett. Landressursene omfatter også verdier som beiterett, allmenningsrett, seterrett, jakt- og fiskerett, fallretter m.m. I sum er dette landbrukets ressursgrunnlag.

FORVALTNING

Flere av landbrukskontorets lovpålagte oppgaver, samt involvering i planarbeid, bidrar til oppfyllelse av dette målet.

Jordvern

Stortinget har fastsatt at det årlig ikke skal omdisponeres mer enn 3.000 daa på nasjonalt nivå. I Hurdalsplattformen har regjeringen lagt opp til en ytterligere skjerping mot 2.000 daa. Ambisiøse mål om jordvern utfordrer kommunene på en ansvarlig og bærekraftig arealbruk, dette er også formulert gjennom en strategi om nullvisjon for tap av matjord og krav om gjenbruk/flytting av matjord ved omdisponering.

Lillehammer kommune har i 2022 vedtatt reguleringsplan for ny E6 fra kommunegrense mot Gjøvik til Storhove. Dette planvedtaket innebærer alene en omdisponering av dyrkamark på over 110 daa. Dette vil arealmessig fullt ut bli kompensert bl.a. nydyrking. Reguleringsplan for Veum masseinntak omdisponerer 87 daa dyrkamark. Etter endt mottaksperiode skal totalareal dyrkamark være ca. 80 daa mer enn utgangspunktet. Omdisponeringer i Gausdal og Øyer er i hovedsak dyrkbar jord omdisponert ved planvedtak knyttet til fritidsboligbygging.

Deling og konsesjon

Kommunene skal forvalte jordloven til gagn for samfunnet og de som har sitt yrke i landbruket. Dette innebærer bl.a. å ivareta en tjenlig og variert bruksstruktur.

Gjennom 2022 har kommunene ved flere tilfeller brukt jord- og konsesjonsloven til å trekke tydelige skiller mellom landbruksarealer og utbyggingsarealer, bl.a. ved å forhindre at arealer som er avsatt til landbruksformål blir overført til aksjeselskaper med andre næringsformål enn landbruk. Landbrukskontoret utøver forvaltning etter nasjonale og lokale politiske målsettinger innenfor landbruksområder, bl.a. gjennom de landbruksfaglige vurderinger som kontoret bidrar med inn i dispensasjonsbehandling etter plan og bygningsloven.

I Øyer har det i 2022 blitt godtatt tre tilfeller av full bruksrasjonalisering. Mindre landbrukseiendommer uten selvstendig drift har blitt oppdelt slik at jord- og skogbruksarealer har blitt tillagt aktive bruk som tilleggsareal.

Boplikt

Kommunene skal følge opp at den lovbestemte boplikten for odelseiendommer blir overholdt og at vilkårsbestemt boplikt i konsesjonsvedtak blir fulgt. Landbrukskontoret fører løpende tilsyn innenfor begrensningene gitt i konsesjonsloven og folkeregisterloven, og erfaringen er at boplikten fungerer godt i regionen. Det oppnås langsiktig bosetting også etter bopliktsperioden, og det er kun få tilfeller hvor det har vært nødvendig med nærmere oppfølging for å sikre at boplikten blir overholdt.

Driveplikt

Kommunene skal påse at jordbruksarealer blir drevet og at bestemmelsene om jordleie blir fulgt. Det har i 2022 blitt avslått én sak i Gausdal om fritak for driveplikt. Det har blitt godkjent enkelte jordleiekontrakter med kortere leietid enn minimumskravet på 10 år. Landbrukskontoret erkjenner at det er vanskelig å følge opp driveplikten, særlig på mindre arealer og arealer i fjellet. Dette er et svært ressurskrevende arbeid som kontoret ikke har hatt kapasitet til.

Produksjonstilskudd

Jordbruksforetak som driver med husdyr- og/eller planteproduksjon, kan søke produksjons- og avløsertilskudd (PT). Foretaket må oppfylle visse vilkår for å være berettiget tilskudd, foretaket må blant annet være registrert i Enhetsregisteret og drive vanlig jordbruksproduksjon. Det er to søknadsomganger pr. år, men forvaltningen har tilnærmet helårsaktivitet med kontrollrutiner og utbetalinger. De aller fleste søknader om produksjonstilskudd leveres elektronisk, noe landbrukskontoret bistår mange søkere med. Kontoret har ordning for timebestilling av bistand ved hver søknadsomgang. Kontoret har innført rutine for å kontakte alle søkere fra foregående år, som ikke sender inn ny søknad.

I tillegg til at det utføres en mengde maskinelle kontroller skal det gjennomføres kontroll av 10 % av søknadene ved hver av de to søknadsomgangene. Landbrukskontoret plukker ut de foretakene som skal kontrolleres utfra en kontrollplan. Det ble i 2022 gjennomført både dokumentkontroller og stedlige kontroller.

Det var like mange søkere i 2022 som året før. Summen tilskudd for samme periode økte med 75 millioner kroner. Økningen skyldes en delvis kompensasjon for økte kostnader, samt lavere inntjening i jordbruket. I tillegg til økt produksjonstilskudd ble det avsatt 1 450 millioner kroner over jordbruksoppgjøret, som ble ubetalt til alle foretakene i landet høsten 2022. Tilskuddet ble utbetalt ut fra antall daa areal og husdyr de disponerte. Ekstrautbetalingen er ikke med i det statlige statistikkgrunlaget for tilskudd til jordbruksforetakene og inngår derfor ikke i årsrapporten.

Velferdsordninger i landbruket

Tilskudd til avløsning ved sykdom mv. kan gis for å dekke dokumenterte utgifter til avløsning ved egen eller barns sykdom, ved fødsel, adopsjon eller hvis bonden dør. Sum utbetalt tilskudd gikk ned med 42 % i 2022. I tillegg til at antall søknader gikk ned, var det også færre langtidssyke søkere.

Tilskudd til ferie og fritid er en refusjonsordning, der dokumenterte utgifter til avløsning kan refunderes påfølgende år. Dette søkes sammen med produksjonstilskudd i oktober og følger saksbehandling for produksjonstilskudd. Avløsningen er ikke avgrenset til tradisjonell fjøsavløsning, men kan også omfatte oppgaver som en gårdbruker normalt selv utfører. Sum utbetalt tilskudd gikk opp med 11 % i 2022. Dette skyldes i hovedsak at taket på tilskuddssummen ble hevet fra 68 097 kr i 2021 til 85 558 kr i 2022.

Skogfond

Skogfond er en lovpålagt fondsavsetning, som skal sikre at skogeier har midler til å finansiere investeringer i egen skog. Alle skogeiere skal ha sin egen skogfondkonto. Pengene på skogfondkontoen følger skogeiendommen. Skogfondsaktiviteten kom i 2022 opp på samme nivå som før pandemien.

Landbrukskontoret hadde i 2022 revisjon fra Statsforvalteren med kontroll av bruk av skogfondmidler. Revisjonsrapporten beskrev et godt helhetsinntrykk av kontoret, gjennom utarbeidede rutiner for saksbehandling, god saksbehandlingstid, oppgavefordeling og inhabilitet,

samt god informasjonsflyt til brukerne. Kontoret fikk anbefaling om å forbedre vedtakstekster for utbetaling av skogfond og kontrollrutine.

Renter av skogfond (rentemidler) er renteinntektene fra innestående skogfond. Skogfondsmidlene er plassert i norske banker. Opptjeningen skjer i perioden fra skogfond blir trukket i tømmeroppgjøret og frem til skogeieren bruker av innestående skogfond til å dekke investeringer i skogen sin.

Forvaltning av rentemidler er underlagt egen forskrift.

Skogbruket har over rentemidlene finansiert totalt 13 skoleskogdager i regionen i 2022, hvorav 6 var digitale skoleskogdager. Skoleskogdagene er gjennomført av Oppland Skogselskap.

Taubanedrift

Dette gjelder tilskudd til tiltak for utdrift av skogsvirke med taubane, hest og andre driftsmetoder. Det har ikke vært utført slike tiltak i regionen i 2022.

Landbruksvei

Både bygging og ombygging av landbruksveger (skogsbilveger, traktorveger og jordbruksveger) er søknadspliktig, med noen unntak, og godkjenning ved vedtak fra kommunen skal foreligge før byggestart. Tilskudd til veibygging i skog kan gis til tiltak for nybygging av skogsveier, eller ombygging av eksisterende skogsveier der veiklasse heves. Aktiviteten har gått betydelig ned etter at landbrukskontoret avvirket sin veiplanleggingstjeneste i 2020.

Viltforvaltning

Landbrukskontoret utfører kommunenes oppgaver innenfor vilt- og utmarksforvaltning, der hjorteviltforvaltningen har størst betydning. All elg, og det meste av hjort, blir forvaltet gjennom bestandsplaner som valdene utarbeider som et eget forvaltningsverktøy og som kommunen godkjenner. Det er viktig at forvaltningen er kunnskapsbasert. For å forvalte hjorteviltet på en bærekraftig måte er kunnskap om trekk og arealbruk, og hvordan utbygging og fragmentering av utmarksarealene påvirker trekk og funksjonsområdene til hjorteviltet essensielt.

I Lillehammer-regionen ble det i 2022 sett 0,46 elg per jegerdag, noe som er en oppgang fra 0,40 i 2021. Det ble sett 1,66 ku per okse mot 1,69 i 2021, andel av sette kyr som hadde kalv var 57 % mot 49 % i 2021 og av dem hadde 10% tvillinger i 2022. Disse tallene viser at bestanden har vært litt økende fra 2021 til 2022 og at en større andel av kyrene hadde kalv i regionen.

For å se utviklingen til bestandene de siste årene og mer statistikk kan man gå inn på www.hjorteviltregisteret.no og ta ut det man ønsker å få en oversikt over.

Kart

Vedlikehold av AR5 er en oppgave som er tildelt landbrukskontoret. Dette er en kontinuerlig prosess ettersom arealbruken og arealstatus endres over tid. Nye dyrkings- og beitearealer legges inn som jordbruksareal etter hvert som de blir godkjent etter feltbefaringer. Arealer som ikke lenger tilfredsstiller kravene tas ut som jordbruksareal. Det gjennomføres også ajourhold av nedbygd jordbruksareal. Om lag hvert 5. år tas det nye flybilder av alle jordbruksarealer. Det ble i 2019 gjennomført flyfotografering i Gausdal og Øyer kommuner. Lillehammer kommune hadde siste flyfotografering i 2017. Det er planlagt ny omløpsfotografering for hele vår region i 2024.

Det er arealene slik de framkommer i gardskartet som er grunnlaget for utbetaling av areal- og kulturlandskapstilskudd. Arbeidet er ressurskrevende, men resulterer i mer rasjonelle rutiner i forbindelse med behandling av søknader om produksjonstilskudd og annen saksbehandling.

Nydyrking

Landbrukskontoret skal godkjenne all nydyrking etter forskrift om nydyrking. Det er ingen nedre arealgrense for søknadsplikt. Saksbehandling innen nydyrking er ressurskrevende, med befaring, høringsprosess og godkjenning etter endt tiltak. Antall daa areal godkjent for oppdyrking økte med 25 % i regionen, til 508 daa i 2022.

Fond for nydyrking og restaurering av natur i Lillehammer kommune

Lillehammer kommunestyre vedtok å opprette et nytt fond for landbruket, med virkning fra 2023. Landbrukskontoret utarbeidet retningslinjer for fondet som ble vedtatt etter høringsrunde.

Skogbruksplaner i Gausdal og Øyer

I 2022 ble det utarbeidet nye skogbruksplaner i Gausdal og Øyer kommuner. Skogbruksplan med miljøregistrering i skog (MiS) er skogeierens verktøy for å gjøre gode prioriteringer i skogen. Planen gir informasjon om skogressursene og livsmiljøverdier på eiendommen. Total bestillingsprosent for Gausdal ble 84,8 % av det produktive arealet og for Øyer var bestillingsprosenten på 91,1 %. Totalbestilling for prosjektet er 511 468 dekar av totalt 588 539 dekar, som utgjør 86,9 %. Skogbruksplanene i Lillehammer ble ferdigstilte i 2016.

Beitebruksplan for Øyer 2022-2026

Planen ble vedtatt etter en revidering av foregående plan, og høringsrunde. Landbrukskontoret utarbeidet planen i samarbeid med næringa. Målet med beitebruksplanen er at planen skal dokumentere omfanget og verdien av beitinga i dag, planen skal sikre at beitenæringa har tilgang på areal og ressurser også i framtida og planen skal komme med tiltak som styrker beitebruken og reduserer konfliktnivået. Beitebruksplanen beskriver beitebruken i Øyer, ressursgrunnlaget, lovverk, utfordringer knyttet til beitebruk, utmarksbeite i plansammenheng, aktuelle tiltak, retningslinjer for bruk av beitearealene samt at planen inkluderer en beredskapsplan.

Sti- og løypeplan for Øyer kommune

Landbrukskontoret deltar i arbeidsgruppa for planarbeidet, med representanter fra kultur, plan og utvikling i Øyer kommune, Lillehammer-regionen Vekst og Øyer fjellstyre. Planprogrammet for temaplanen ble vedtatt, etter en høringsrunde, i 2022 og planen er berammet ferdig i løpet av 2023.

Landbruksfaglige innspill til andre planer

Landbrukskontoret har medvirket med faglige innspill til arbeidet med kommunedelplan Øyer sør og reguleringsplan for Nordseter. Beitebruk, viltforvaltning og jordvern har vært viktige momenter i dette.

UTVIKLINGSARBEID

For å nå målet innen landbrukets ressursgrunnlag er kompetanse, kunnskap og rekruttering viktige tema.

Kurs i bruk av skogbruksplan

Nye skogbruksplaner i Øyer og Gausdal ble ferdigstilt høsten 2021 og Landbrukskontoret arrangerte i samarbeid med Glommen Mjøsen skog i alt 7 kurs om bruk av skogbruksplan, samt opplæring i digital skogbruksplan.

Odelstreff

Landbrukskontoret arrangerte Odelstreff på Neremo hotell i Øyer med rekrutteringsmidler fra Innlandet Fylkeskommune. Målet med arrangementet var å skape engasjement blant de unge og gi en større tyngde bak valgene de skal ta. Det å møte andre i samme situasjon for å gi samhold og start

på et nettverk og et miljø. Treffet var en helgesamling med et variert teoriprogram og sosiale aktiviteter. Dette inkluderte tema som gårdsoverdragelse, rollen som skogbruker, råd fra Innovasjon Norge om investeringer, erfaringsutveksling fra bedrifter som driver både tradisjonell og utradisjonell gårdsdrift, samt kunnskap om hvilke instanser som kan bidra i utvikling av gårdseiendom – inkludert LRV. Det var 28 deltakere i alderen 19-37 år, fra alle tre kommuner. Landbrukskontoret bidro som foredragsholdere.

Avløserkurs for ungdom

Landbrukskontoret arrangerte kurset med rekrutteringsmidler fra Innlandet Fylkeskommune. Målet for kurset var å øke kunnskapen og bevisstheten hos ungdom om matproduksjon og dyrestell i regionen, og gi økt avløserhjelp i regionen. Det var 11 deltakere i alderen 15-17 år, fordelt på alle tre kommunene. Tema som ble belyst var fjøsrutiner, dyrehelse, dyrevelferd, HMS, avløserordningen m.m. Kurset omhandlet i hovedsak mjølkeku, men også kjøttfe, sau og gris. Deltagerne ble plassert ut til praksisverter etter ønske om fjøstype og dyreslag. Landbrukskontoret bidro som en av foredragsholderne.

Elgen i Oppland 2020-2024

Dette er et samarbeidsprosjekt mellom berørte kommuner, rettighetshaverne og valdene innenfor området Murudalen/Gausdal Vestfjell, Statsforvalteren i Innlandet, Innlandet fylkeskommune, Miljødirektoratet og Norsk institutt for naturforskning (NINA). Formålet med prosjektet er å kartlegge trekk og arealbruk til elgen, samt undersøke beitetrykk og beitegrunnlag. Studieområdet omfatter kommunene Vågå, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Gausdal, Lillehammer, Gjøvik, Nordre-Land, Etnedal, Nord-Aurdal og Øystre Slidre. Landbrukskontoret deltar i arbeidsgruppe for prosjektet, og rentemidler er med i finansieringen.

Odelstreff for Lillehammer-regionen november 2022, Neremo hotell. Foto: landbrukskontoret.

Fokusområde 3: Landbrukets næringsvirksomhet

Landbruket i Lillehammer-regionen skal ha flere ben å stå på; som gir økt synlighet, sysselsetting og verdiskaping.

Landbruk er næring, og utvikling på en gård er næringsutvikling. Bønder kan i tillegg til å drive med tradisjonelt jord- og skogbruk drive med annen næringsvirksomhet basert på gårdens ressurser.

FORVALTNING

Det er få forvaltningsoppgaver innen landbrukskontorets portefølje som inkluderer tilleggsnæring. Det offentlige kan være med på å legge til rette for utvikling, og støtte opp under de bedriftene som ønsker målrettet og strategisk satsing. Dette kan fremfor alt skje ved å skape gode rammevilkår for å drive lønnsom og bærekraftig næringsvirksomhet.

IBU

Investerings- og bedriftsutviklingsmidlene i landbruket (IBU) skal stimulere til lønnsomme investeringer i landbruket, enten i tradisjonell landbruksnæring, eller i nye næringer med tilknytning til en gård. Kommunene fungerer som bindeledd mellom gardbrukerne og Innovasjon Norge, bidrar med veiledning, avgir uttalelse til søknader om IBU-midler og godkjenner ferdige tiltak. De siste årene har det vært gjennomført mange store investeringer i fjøs i regionen, og særlig knyttet til konvertering fra båsfjøs til løsdrift i både melkeproduksjon og ammekubesetninger. Innvilgede IBU-midler til tradisjonelt landbruk i 2022 har utløst investeringer for nærmere 30 mill. kroner.

Framover er det særlig løsdriftskravet i storfehold fra 2034 som vil prege strukturutviklingen i landbruket. De regionale prioriteringene av IBU-midler til mellomstore melkeproduksjonsbruk videreføres i 2023. Signaler fra næringa, også utover Lillehammer-regionen, er avventende med tanke på nye investeringer, og faktorer som sviktende lønnsomhet i produksjon, høye byggekostnader og renteutvikling er gjeldende i dette.

Inn på tunet

Inn på tunet er tilrettelagte og kvalitetssikrede velferdstjenester på gårdsbruk. Godkjente gårder tilbyr aktiviteter som gir meningsfylt arbeid, mestring, utvikling og trivsel. Landbrukskontoret har ingen formell rolle i dette arbeidet, men ønsker å være en sparringspartner og gi veiledning på feltet. Dette har derfor vært et prioritert område for kompetanseheving i 2022. Det er få tilbydere i Lillehammer-regionen, men det anses å være potensiale for flere. Temaet er også satt opp som strategi i landbruksplanen.

UTVIKLINGSARBEID

Det offentlige kan støtte den enkelte næringsutøver gjennom å tilby virkemidler på områder som fremmer innovasjon, kompetanse, nettverk og gründerutvikling.

Samarbeid med Lillehammer-regionen Vekst

Landbrukskontoret har et godt og nyttig samarbeid med LRV, og dette er en fin arena for kontoret å bli involvert i ulike typer næringsutvikling. Kontoret har

Utvikling av ny regional gjødselvarer

Landbrukskontoret deltar i et prosjekt ledet av Ringsaker landbrukskontor, der flere kommuner deltar, i tillegg til Oplandske bioenergi, Mjøsanlegget og Norsk Landbruksrådgivning. Formålet er å utrede mulighet for bruk av biorest, biokull og struvitt som gjødselvarer. I 2022 deltok

landbrukskontoret på en fagtur til Den magiske fabrikken i Tønsberg, med tema utnyttelse av husdyrgjødsel til biogassproduksjon.

Deltakelse i ulike forum for næringsutvikling i landbruket

Landbrukskontoret har i 2022 deltatt på flere arenaer, både for kompetanseheving og nettverksbygging. Noen av disse er:

- «Midt i matfatet», publikumsrettet mat- og landbruksfestival på Hamar.
- Samlinger gjennom Matfylket Innlandet, bl.a. på Neremo i Øyer.
- DNB NXT Lillehammer, med tema gründerskap, rekruttering og kompetanse.
- Samling for næringsapparatet i Lillehammer og Gudbrandsdal, arrangør Skåppå.
- Nettverkssamling for nærings- og landbruksansvarlige i Innlandet, Fagernes.
- Taubanesamling, arrangør Norsk Taubanelag..
- Vårsamling for skogbruket, arrangør Statsforvalteren i Innlandet

Sau på utmarksbeite på Skei i Gausdal, foto: landbrukskontoret

Fokusområde 4: Landbrukets rolle i samfunnet

Landbruket i Lillehammer-regionen skal være synlig i samfunnet med tanke på sin rolle i matproduksjon, naturmangfold og beredskap.

Landbruk har en stor samfunnsmessig betydning, både når det gjelder bosetting, sysselsetting, lokal beredskap og matsikkerhet.

FORVALTNING

Med tanke på beredskapsarbeid har det offentlige en viktig rolle i det forebyggende arbeidet, veiledning og saksbehandling ved akutte og utfordrende hendelser.

Ekstraordinære kommunale støtteordninger

Året 2022 var utfordrende for landbruket gjennom stor kostnadsøkning innen flere innsatsfaktorer som strøm, mineralgjødsel, kraftfôr, byggevarer og diesel. Gausdal og Lillehammer kommuner vedtok egne støtteordninger, som landbrukskontoret fikk delegert vedtaksmyndighet for.

I Gausdal ble det vedtatt en kommunal støtteordning for foretak med jordbruksproduksjon med driftssenter i kommunen. Støtten var kr 60/daa ut fra godkjent areal i søknad om produksjonstilskudd fra 2021.

I Lillehammer ble det vedtatt et søknadsbasert gjødseltilskudd basert på dokumenterte utgifter over innkjøpt mineralgjødsel. Tilskuddet fra for foretak med jordbruksproduksjon med driftssenter i kommunen. Tilskuddet hadde maksimalsats på kr 100/daa.

Landbrukskontoret utarbeidet retningslinjer for begge ordningene som ble utsendt til gårdbrukerne, samt interne rutiner for saksbehandling og utbetaling. Ordningene var ressurskrevende for kontoret, med tanke på veiledning og saksbehandling, men ble prioritert for rask behandling.

Landbrukskontoret hadde en orientering i etterkant av ordningene for formannskapene i Gausdal og Lillehammer, med informasjon om antall utbetalinger, totalbeløp og tilbakemeldinger fra næringa.

Tilskudd til opprydding av vindfall etter storm og tilsvarende hendelser

Regjeringen etablerte i 2022 en ordning for å avhjelpe situasjonen i områdene som ble hardest rammet av stormen i november 2021. I Lillehammer-regionen var det Lillehammer og Øyer kommuner som ble hardest rammet. Vindfall gir risiko for billeangrep og landbrukskontoret innehar den lovpålagte oppgaven å overvåke skoghelsen. Landbrukskontoret opprettet dialog med fagkompetanse på skoghelse og gjorde egne befaringer ute på rammede felt. Det ble satt opp barke-billefeller i område med mye vindfall. Kontoret hadde dialog med lokal treindustri for å kunne fange opp tidlige tegn på billeangrep.

Informasjonsarbeid, overvåking og saksbehandling av tilskudd var ressurskrevende for kontoret, men en viktig del av beredskapsarbeidet.

Tilskudd for avlingssvikt

Foretak som kan dokumentere produksjonssvikt på grunn av klimatiske årsaker som det ikke er mulig å sikre seg mot, kan søke om tilskudd til produksjonssvikt. Avlingen i skadeåret må være mindre enn 70 % av gjennomsnittsavling for å utløse grunnlaget for tilskudd. I løpet av vekstsesongen 2022 var det ingen som meldte fra om svikt i planteproduksjonen forårsaket av klimatiske forhold.

Fallvilt

Fallvilt er døde viltindivider som blir funnet i naturen og ikke er felt under ordinær jakt eller fangst. Kommunene har ansvar for fallvilt av elg, villrein, hjort og rådyr, og for at fallvilt-etersøk iverksettes ved eksempelvis påkjørsler der det påkjørte hjortevilt forsvinner fra skadested. Dette er viktig beredskapsarbeid både med tanke på dyrevelferd og trafikk-sikkerhet.

Fallviltet er kommunenes eiendom. Kommunene har avtale med Hafjell slakteri om kjøp av fallvilt som er egnet til matproduksjon, og inntekten fra salget går inn i driftsbudsjettet for fallviltlagene.

Landbrukskontoret administrerer de tre fallviltlagene, med totalt 15 medlemmer.

Skadefelling av fredet rovvilt

Lillehammer, Øyer og Gausdal ligger i sin helhet i det som er definert som beiteprioriterte områder. Landbrukskontoret administrerer de tre skadefellingslagene i regionen, på totalt 54 medlemmer.

Det ble i Lillehammer-regionen felt en ulv på skadefelling den 3. mai rett over grensen til Ringebu og en gaupe den 28. august i Lillehammer. Gjennom sesongen ble det jevnlig gitt skadefellingstillatelse på ulv og gaupe. Det har totalt vært gitt 2 på ulv (felt i Fåvang og Ringsaker) og 3 på gaupe som både ble utvidet til å gjelde alle kommuner og forlenget grunnet nye funn (en felt i Lillehammer).

Landbrukskontoret har beredskap på vakttelefon gjennom hele døgnet fra 15. mai og ut beitesesongen, der fire ansatte fordeler vekten mellom seg. Kontoret søker Statsforvalteren om skadefellingstillatelse på vegne av beitenæringa og har kontakt med SNO og fellingsleder.

I 2022 har det vært utprøving av to digitale verktøy for skadefellingslaget i Øyer; Viltrapporten og TransponderSMS.

Det ble i Øyer formannskap behandlet en ekstraordinær sak vedrørende tilleggsbevilgning til ledelse av skadefellingslaget i kommunen. Bakgrunnen for saken var krav fra fellingsledelsen, og at landbrukskontoret ikke hadde annen løsning ut fra kjennskap og virkemidler. Det ble, både i den ekstraordinære saken i Øyer, samt i notat til kommunedirektørene forespeilet at landbrukskontoret skulle se på løsninger for økt interkommunalt samarbeid. Dette for å finne alternativer til økonomisk godtgjøring for å minske belastning for fellingsledelse.

Veterinærtjenester

Kommunene har ansvaret for å sikre veterinærvakt utenom ordinær arbeidstid. Lillehammer og Gausdal er av Staten definert som et vaktområde, likeledes er Øyer og Ringebu et vaktområde. I november 2021 ble det vedtatt i Gausdal og Lillehammer at kommunene bevilget midler, tilsvarende det øremerkede statlige tilskuddet til veterinærvakt, for å sikre to vaktordninger; produksjonsdyr og hest/smådyr. I 2022 ble vedtaket fulgt opp gjennom anbudskonkurranse for hver av ordningene. En arbeidsgruppe bestående av landbrukskontoret, kommuneadvokat og fagenhet innkjøp stod for prosessen. Det var en tilbyder for hver av ordningene og prosessen ble ikke landet før våren 2023.

Kommunene kan søke Statsforvalteren om stimuleringstilskudd for å sikre tilgang på veterinærtjenester i kommuner med dårlig næringsgrunnlag for veterinærer. Landbrukskontoret har årlig rutine på å sende forespørsel om dette til alle praktiserende veterinærer i Lillehammer-regionen.

I 2022 ble det sendt en søknad på vegne av Stav veterinærsenter i Øyer, for å styrke det stasjonære tilbudet for hest. Søknaden ble avslått av Statsforvalteren grunnet at det bare var kommuner med under 1 900 vekta dyr som Statsforvalteren prioriterte for tilskudd i 2022.

Temaplan Naturmangfold for Gausdal kommune 2023-2027

Landbrukskontoret har deltatt i arbeidsgruppe for planen sammen med representanter fra byggesak og arealforvaltning. Oppstart av planarbeidet var høsten 2021 og planen skal vedtas i 2023. I 2022 har arbeidet bestått av medvirkningsmøter, innhenting av kunnskapsgrunnlag og utarbeidelse av planforslag. Landbrukskontoret deltok på vegne av planarbeidet på en samling hos Miljødirektoratet i Oslo, med erfaringsutveksling med andre kommuner i utarbeidelse av naturmangfoldplaner.

UTVIKLINGSARBEID

Det er viktig med utviklingsrettede tiltak også innen dette fokusområdet, og dette har vært et nytt satsingsfelt. Året 2022 var et år med fokus på beredskap i hele samfunnet, basert på de hendelser som inntraff.

Tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak

Landbrukskontoret mottok midler fra Statsforvalteren til ekstraordinært tilsyn, bruk av kadaverhund og dataverktøy. De to førstnevnte tiltakene er viktige for å kunne finne ferske skader og kadaver, og slik kunne øke mulighet for felling av skadegjørere. Dataverktøy sparer tidsbruk både på landbrukskontoret og for fellingsledelsen i pågående fellingsforsøk.

Bondens nettverk

Forebyggende arbeid innen psykisk helse i landbruket har lenge vært et ønsket fokusområde fra både politikere og næring. Norsk landbruksrådgivning (NLR) i Innlandet har igangsatt et prosjekt «Trygg bonde», med mål om å etablere Bondens nettverk i alle kommuner i fylket. Statsforvalter og fylkeskommune støtter opp om arbeidet og har oppfordret kommunene til å starte nettverksarbeid.

Landbrukskontoret arrangerte i samarbeid med faglagene et oppstartsmøte våren 2022, med NLR som foredragsholder. I etterkant av møtet ble det etablert en arbeidsgruppe bestående av landbrukskontoret og representanter fra næringa. Gjennom året har det vært flere møter innad i arbeidsgruppa, og med aktuelle samarbeidsinstanser som psykisk helse i kommunene, Mattilsynet og avløserlag. Nettverket lanseres første halvdel av 2023.

Prosjekt Beredskapsplaner på gårdsnivå

Gjennom dialog med landbrukskontoret for Alvdal og Tynset, og Statsforvalteren, ble det utviklet en prosjektidè om beredskap på gårdsnivå. Landbrukskontoret deltok på en dag i Tolga kommune, som hadde gjennomført tilsvarende prosjekt med gode resultat. Det ble i etterkant avholdt et samarbeidsmøte med landbrukskontoret og faglagene, der representant fra landbruket i Tolga orienterte om deres arbeid med beredskapsprosjekt. Forarbeidet i 2022 resulterte i søknad om skjønnsmidler til Statsforvalteren i januar 2023, med etterfølgende tilsagn om midler for perioden 2023-2025.

Landbruksdag med ordfører

Det ble utført en dag i hver kommune, der enhetsleder av landbrukskontoret og ordfører var innom gårder med ulike produksjoner. Fokus for 2022 var seterdrift, mjølkeproduksjon og skogsdrift. Det ble gitt gode tilbakemeldinger fra gårdbrukerne på besøkene, og informasjon om besøksrunden ble lagt ut på kommunenes nettsider og sosiale media – for synliggjøring av landbrukets betydning.

STATISTIKK – 2022, tall fra 2021 i parentes

Tilskuddsordninger, alfabetisk rekkefølge	Gausdal	Lillehammer	Øyer	Samlet
Avløsertilskudd ved sykdom mv., ant. søknader	22 (26)	11 (25)	19 (19)	52 (70)
Avløsertilskudd ved sykdom mv., beløp	718 528 (1 014 836)	370 755 (506 240)	547 459 (1 335 411)	1 636 742 (2 856 517)
Dreneringstilskudd, ant. søknader	6 (5)	3 (-)	4 (3)	13 (8)
Dreneringstilskudd, beløp	59 990 (66 000)	24 410 (-)	199 880 (103 000)	284 280 (169 000)
Hogst i vernskog, ant. saker	7 (6)	10 (3)	5 (1)	22 (10)
IBU-tilskudd, ant. søknader	5 (6)	5 (-)	5 (2)	15 (8)
IBU-tilskudd, beløp	3 074 000 (6 620 000)	1 550 000 (-)	5 380 000 (550 000)	10 004 000 (7 170 000)
Investeringstiltak i beiteområder, ant. søknader	3 (3)	2 (3)	4 (2)	9 (8)
Investeringstiltak i beiteområder, beløp	109 700 (249 800)	35 300 (76 000)	150 500 (72 200)	295 500 (398 000)
Kontroller skog	27 (32)	45 (40)	24 (23)	96 (95)
Kontroller skogsbilvei	2 (3)	4 (4)	- (-)	6 (7)
Produksjonstilskudd, ant. søknader	258 (262)	138 (133)	142 (140)	538 (535)
Produksjonstilskudd, beløp	123 537 173 (83 454 967)	47 078 883 (29 881 798)	52 289 536 (35 026 323)	222 905 592 (148 363 088)
RMP, ant. søknader	189 (183)	98 (96)	108 (109)	395 (388)
RMP, beløp	5 807 378 (4 223 956)	2 650 814 (1 860 730)	2 847 339 (2 203 871)	11 305 531 (8 288 557)
SMIL-tilskudd, ant. søknader	9 (4)	3 (4)	7 (8)	19 (16)
SMIL-tilskudd, beløp	691 839 (283 617)	163 861 (373 475)	294 400 (481 604)	1 150 100 (1 138 696)
Tilskudd ferie og fritid, ant. søknader	193 (188)	81 (86)	92 (95)	365 (369)
Tilskudd ferie og fritid, beløp	12 929 870 (11 615 650)	5 011 305 (4 634 129)	6 070 927 (5 410 392)	24 012 102 (21 660 171)
Tilskudd til drift i vanskelig terreng	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)
Tilskudd til planlegging og bygging av skogsbilveg	- (253 750)	- (129 500)	171 290 (411 088)	171 290 (794 338)
Tilskudd til bevaring av biologisk mangfold	286 370 (-)	- (-)	100 000 (301 819)	386 370 (301 819)
Tilskudd til skogbruksplan	1 823 092 (-)	- (-)	959 121 (-)	2 757 213 (-)
Klimatiltak i skogbruket (tettere planting og gjødsling)	379 175 (278 410)	705 576 (461 361)	330 764 (191 317)	1 415 515 (931 088)
Stormskade-tilskudd (kun 2022)	-	194 434	278 800	473 234
Tilskudd til skogkulturtiltak, beløp	365 508 (261 603)	689 086 (503 209)	340 348 (328 266)	1 394 942 (1 093 078)

Jakt 2022, 2021-tall i parantes				
	Gausdal	Lillehammer	Øyer	Samlet
Felte elg	262 (249)	91 (86)	104 (110)	457 (445)
Felte hjort	30 (21)	11 (7)	13 (23)	54 (51)
Fallvilt				
Elg	21 (20)	19 (12)	8 (21)	48 (53)
Rådyr	41 (44)	25 (16)	10 (9)	76 (70)
Hjort	1 (1)	- (-)	- (-)	1 (1)
Villrein	- (-)	- (-)	- (2)	- (2)
Tap til fredet rovvilt (erstattet)				
Gaupe	137 (49)	31 (60)	7 (9)	175 (118)
Jerv	- (-)	14 (-)	53 (43)	67 (43)
Ulv	- (-)	- (-)	- (1)	- (1)
Bjørn	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)
Kongeørn	12 (16)	- (-)	- (-)	12 (16)
Sum	149 (65)	45 (60)	60 (53)	254 (335)

Omdisponering i daa etter jordloven og plan- og bygningsloven 2022, 2021-tall i parantes				
	Gausdal	Lillehammer	Øyer	Samlet
Dyrka jord	4 (1)	204 (96)	13 (-)	221 (97)
Dyrkbar jord	209 (3)	12 (3)	50 (1)	271 (7)
Nydyrking, daa i 2022, 2021-tall i parantes				
	109 (280)	187 (117)	212 (9)	508 (406)

Arealoversikt 2022				
Arealer (daa) og antall foretak	Gausdal	Lillehammer	Øyer	Samlet
Fulldyrka og overflatedyrka	51 447	29 305	26 398	107 150
Innmarksbeite	18 118	9 229	8 775	36 122
Produktiv skog	359 364	287 120	174 882	821 366
Aktive setre i drift	12	4	7	23
Foretak med storfe på utmarksbeite	86	26	36	148
Foretak med sau på utmarksbeite	79	51	34	164
Landbrukseiendommer med produktiv skog over 1 daa	584	493	335	1412